

LAND ZONDER FIETS

Land zonder fiets

en andere rijke teksten

VOOR OKAN

© 2023 - Wablieft

Frederik de Merodestraat 27

2800 Mechelen

www.wablieft.be

boeken@wablieft.be

Vormgeving: Merel Van Meurs

Druk: Wilco bv.

Illustratie op de cover: Ana Ventura

Dit boek is ook beschikbaar als luisterboek.

Dit boek kwam tot stand in samenwerking met het ministerie en het departement Onderwijs van de Vlaamse overheid, in het kader van het Leesoffensief.

Rijke teksten voor OKAN

Wablieft verzamelde voor dit project meer dan 50 nieuwe rijke teksten, in eenvoudig Nederlands, voor jongeren in OKAN-klassen. Dat deden we met steun van de Vlaamse overheid, in het kader van het Leesoffensief. Nog meer rijke teksten vind je op de website rijketeksten.org van de Taalunie.

Dit boek is een deel in een reeks van vijf boeken. Enkele teksten van dit project vind je enkel online. Bij alle verhalen en teksten van dit project hoort lesmateriaal. De teksten en het lesmateriaal kan je gratis downloaden. Alle info vind je op wablieft.be/OKAN

Wablieft dankt het ministerie en het departement Onderwijs van de Vlaamse overheid voor de kans om dit project te mogen realiseren. En natuurlijk ook iedereen die meewerkte: alle auteurs, illustratoren, iedereen die lesmateriaal maakte en de leden van de stuurgroep.

Land zonder fiets

Joke Benoot

Juf Hannah zegt:

‘Moeilijke woorden kan je leren met een voorbeeld.’

Een voor-beeld is een ‘beeld voor een woord’.

Want een moeilijk woord kan je niet zien. En een voor-beeld wel.

Zoals:

- ‘Gevoel’ is een woord

- ‘Verdrietig’ ‘Bang’ ‘Blij’ is een voorbeeld

(Dit was een voorbeeld van een voorbeeld.)

Dit land heeft veel moeilijke woorden.

Dus zoek ik voorbeelden.

Dit is mijn voor-beeld-schrift.

Voorbeelden van eenzaam

Als iemand jou wil helpen.

Juf Hannah of Tanya

Ze vraagt hoe het gaat.

Maar jij kent haar woorden niet.

En zij kent jouw woorden niet.

Of: als iemand jouw woorden wel kent.

Mama

Maar zij heeft geen plaats.
Want haar hoofd zit vol.
Bijvoorbeeld met verdriet.

Of: als je een spreekbeurt moet geven in de klas.
En je wil heel veel vertellen.
~~Dat je je land mist. En Makeen.~~
Maar je weet niet hoe.

Voorbeelden van jammer

Als je ziek bent.

Ik ril en mijn ogen vallen toe.
Gisteren kwam ik thuis, helemaal nat en koud.
Ik vergat mijn fiets op school.
(Weeral.)
Ik speelde voetbal met Younes op het plein.
Toen wou ik vertrekken.
Maar de poort was al toe.

De school is ver.
Maar ik kan niet met de bus.
Die rijdt op een drukke weg.
Daar is veel lawaai.
~~Hoor ik een luide knal?~~

~~Dan word ik heel bang.~~
Dus moest ik lopen in de regen.
De hele weg naar huis.

Voorbeelden van anders

‘Hoe kan je nu je fiets vergeten?’ vroeg juf Hannah eens.

Maar ik kom uit een land zonder fiets.

Hier fietst iedereen.

Zelfs vrouwen.

Ik kan het al goed. (Natuurlijk.)

Tanya wil mama leren fietsen.

Mama zegt dat het niet mag.

(Misschien wil ze niet vallen.)

Er zijn nog veel meer verschillen.

- Iedereen leest van links naar rechts.

Voor de naam van juf Hannah maakt dat niets uit.

Maar van de andere woorden snap je niks.

- De woorden zijn raar.

Maar iedereen hier vindt ze gewoon.

Terwijl ze toch weten:

Een eek-hoorn heeft helemaal geen hoorn.

- Februari heeft evenveel dagen.

Maar die maand duurt hier drie keer zo lang.

Voorbeelden van bezorgd

Op mama's gezicht staan overal lijnen.
Ze legt haar hand op mijn voorhoofd.
Ze verstopt haar hoofd in haar handen.

Ik heb nog altijd koorts.
Al vijf dagen.
'Ik ben al 11 jaar!' zeg ik.
Mama gaat werken.
Ze belt elk uur.

Mama is boos.
Boos omdat ik ziek ben.
Boze mama's zijn eigenlijk bang.
Dat is hun geheim.
Maar je mag dat niet weten.
Want dan worden ze nog banger.

Be-zorgd.
Te veel zorgen voor één mama.
Zoals wanneer er brieven zijn van school.
Mama denkt dat ik haar zorgen niet zie.
Nu geef ik de brieven als Tanya er is.
Dat is beter.

Tanya komt elke week.
Ze vond een dokter voor mama.
De eerste keer dat ik Tanya zag,
had ze een boekentas bij.
Voor mij.
Ik vond haar meteen oké.
Ik moest niet meer met een plastic zak naar school.
Maar dat was niet alles.
Het waren haar ogen.
Ogen van licht.
Zoals die van mama vroeger.

Voorbeelden van vroeger

Toen was mama nooit boos.
Ze riep: 'Ik moet boos worden op jou!'
Maar toch lachte ze.
Ze lachte veel.
Ze kietelde mij.

Alles was alsof.
Ik was een papa en zij was mijn baby.
Zij was een olifant die mij natspoot.
Ik was de dokter en zij was ziek.
En we zeilden met een boot de wereld rond.
Ik mocht altijd aan het stuur.

Mama knuffelde zachter toen, zonder knijpen.
Ze beet nog niet op haar wang.
Haar handen waren vrij.
Ze moesten niet de hele tijd wriemelen.

Ik kietel mama niet meer.
De laatste keer gaf ze me een klap.
Ze zei sorry en ze hilde.
Dat was erger dan de klap.

‘De koorts gaat wel over.’
Zeg ik tegen de telefoon.

Voorbeelden van troost
De koorts ging niet over.
Ik lig in het ziekenhuis.
Aan een machine die piept.
Dat is een voorbeeld van ‘heel erg’.
Niet voor mij, maar voor mama.
Ze huilt de hele tijd.

Tanya zegt: ‘Het komt goed.
Het kost niet veel geld.’
Ze houdt mama vast.
Ze geeft mij strips.
Die hebben woorden én prenten.

Tanya belt met de baas van mama.
Dat is een voorbeeld van 'boos'.
Ze zwaait met haar armen.
Ze wordt helemaal rood.
Mama en ik kijken naar elkaar.
We schieten in de lach.
Boze Tanya, die boos is voor ons.
Lachen doet pijn.
Omdat ik moet hoesten.
En toch is het beter dan niet lachen.

(In de lach schieten is oké, zegt juf Hannah.
~~Het heeft niets te maken met geweren.~~)

De dagen zijn lang.
Mama kijkt veel naar buiten.
Naar de grote boom.
Die staat vol bloemen.
Ze neemt mijn hand vast.

Younes komt op bezoek.
Ik ben zo blij dat ik ervan hoest.
De dokter is een beetje boos.
Maar haar ogen lachen.

Younes en Tanya helpen met mijn spreekbeurt.
Mama vraagt: 'Vertel je over Makeen?'
Ik krijg tranen in mijn ogen.
Mama zegt haar naam,
voor de eerste keer in dit land.

Voorbeelden van vergissen

De dokter zegt: 'Je mag naar huis.'
Even ben ik heel blij.
Zo blij dat mijn hart springt.
~~Ik denk aan mijn huis van toen.~~
Tanya ziet het.
'Dacht je aan je eigen huis?' vraagt ze.
Mama bijt op haar lip.
Ik knik, een heel klein beetje maar.
Tanya geeft me een knuffel.
Een zachte knuffel, zonder knijpen.

Voorbeelden van missen

Mama en ik zitten op een bank.
Het is markt.
We komen hier za'atar kopen.
De zon schijnt op ons gezicht.
Doe je je ogen toe?
En luister je naar alle mensen die praten?
Dan kan dit een land zonder fiets zijn.

Achter ons is een koffiesalon.
De deur gaat open.
Er komt een man naar buiten.
Hij loopt langs ons heen.
Hij ruikt naar tabak, munt, watermeloen - mu'assel.
Ik knipper met mijn ogen.
Om zeker te zijn.
Maar ik weet het al.
~~Natuurlijk is het mijn papa niet.~~

Ik wil niet huilen.
Mama mag het niet weten.
Ik maak een vuist.
Ik word een steen.

Mama kijkt weg.
Ze zegt: 'Je kan iets missen, ook als het niet goed was.'
Ze legt haar hand op mijn vuist.
Mijn hand wordt weer zacht.
Ik leg mijn hoofd tegen mama's schouder.
Ik ben geen steen.
Ik mis mijn land.
Ik mis mijn papa.
Ik mis hoe mijn mama vroeger was.

Mama draait haar gezicht naar de zon.
Ze doet haar ogen toe.

Wij zijn geen stenen.
Wij zijn er nog.
En we zijn samen.

Voorbeelden van een spreekbeurt
Ik ben Rayan. Ik kom uit Syrië.
Ik woonde in de bergen.
En hier is alles plat.
Zelfs de heuvels zijn plat.
In Syrië had ik een kat: Makeen.
Makeen kon niet mee toen wij vluchtten.

Dit is een foto van Makeen.
Makeen is een dief.
Ze pakte onze sleutels of onze sokken.
Ze verstopte die in het huis.
Als Makeen naar je knipoogt,
dan houdt ze van jou.

Wat vind ik leuk aan België?
Dat hier veel mensen katten hebben.
(In Syrië was ik de enige.)
De sneeuw in de winter.

De school.
Younes.
En fietsen.
Fietsen is een beetje vliegen.

Voorbeelden van zomer
We staan op het grote plein.
Tanya en ik houden mama vast.
We lopen en lopen.
En mama trapt.
We laten haar los.
Ze roept.
Wij roepen: 'Blijven trappen!'
Mama gilt.
Maar ze blijft trappen.
Gillen vind ik meestal niet leuk.
~~Het maakt me bang.~~
Het maakt me bang.
Het doet me denken aan:
ruzie, oorlog, vluchten.
Maar dit is een goede gil.
Dit is een goede dag.
Mama kan fietsen.

Voorbeelden van eindes
Ik maak mijn huiswerk.

Mama kookt.
Ik heb bloemen geplukt in het park.
Toen niemand keek.
Jasmijn.
Ze staan op de tafel.
Mama zingt een oud liedje.
Van vroeger.
Dat ze zong als ze de was deed.

Mijn hoofd is minder vol.
Er kan meer uit.
Voor de woorden van daar,
heeft mama meer plaats.
En voor de plaats die hier is,
heb ik meer woorden.
Woorden en voorbeelden.
Voor Tanya, voor juf Hannah, voor Younes.

Nu kan ik zeggen:
Papa was niet lief voor mama.
En soms ook niet voor mij.
Maar toch hield hij van mij.
En mis ik hem.

Nu kan ik zeggen:
Ik vergeet mijn fiets steeds minder.
Maar mijn land vergeet ik nooit.